

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Razová, okres Bruntál

793 64 Razová 353

Identifikátor školy: 600131971

Termín konání orientační inspekce: 19. - 22. březen 2002

Čj.	141 247/02-11011
Signatura	on1cv128

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplná základní škola (zálohovaná organizace) je zřízena jako organizační složka obce. V letošním školním roce zabezpečuje výuku 117 žáků devíti ročníků v osmi třídách. Vzhledem k trvale nízkému počtu žáků (průměr 14,6 žáků na třídu) byla škole pro školní rok 2001/02 udělena MŠMT ČR výjimka pod čj. 15 352/2001-22. Žáci 2. a 3. ročníku se vyučují v jedné třídě.

Školu navštěvují děti ze dvou blízkých obcí - z Razové a Leskovce. Obě obce se nacházejí v bývalé zemědělské oblasti okresu, což se projevuje na celkové skladbě obyvatelstva. Sociodemografické podmínky tak mají výrazný vliv na výuku.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve čtyřech třídách 1. - 5. ročníku probíhá výuka podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 120 35/97-20, v 6. - 9. ročníku se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996, v němž jsou zapracovány úpravy a doplňky čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Oba uvedené vzdělávací programy jsou schváleny MŠMT ČR.

V průběhu orientační inspekce byly provedeny hospitace na obou stupních školy ve skupině jazyků, skupině společensko-vědních předmětů, přírodovědných předmětů a ve skupině výchov. Kvalita výuky byla hodnocena z hlediska plánování, podmínek, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

Skupina jazyků

Sledovaná skupina předmětů byla hodnocena na základě hospitací v předmětech český a německý jazyk. Kontrolou rozvrhu hodin a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že týdenní časová dotace jmenovaných předmětů odpovídá dotacím deklarovaných učebních plánů. Časové dotace specifických složek českého jazyka jsou vyučujícími prvního stupně vhodně voleny dle potřeby, na druhém stupni je jazykové vyučování dotováno většinou dvěma hodinami, literární výchova a sloh jednou hodinou týdně.

V rámci dlouhodobé přípravy mají jednotliví vyučující zpracované individuální časově tematické plány. Od nich se odvíjí i bezprostřední příprava na výuku. Plány jsou vždy konzultovány v metodických sdruženích obecné i základní školy a společně rozpracovány tak, aby byla zajištěna kontinuita výuky sledovaných předmětů mezi pátým a šestým ročníkem, kdy dochází ke změně výukového programu. Také mezi ostatními ročníky je návaznost zajištěna, stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání a aktuálnímu složení tříd, obsahová duplicita nebyla zjištěna. Z ročních tematických plánů i zápisů v třídních knihách dokumentujících rozložení učiva do jednotlivých vyučovacích hodin vyplývá, že učební osnovy jsou plněny.

Všichni vyučující jsou řádně informováni o žácích se specifickými poruchami učení.

Výuka jazyků je zajištěna následovně: Český jazyk vyučuje v 1. až 9. ročníku sedm pedagogů, z nichž pouze dva nespĺňují požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, německý jazyk ve čtvrtém až devátém ročníku dva vyučující, z nichž jeden nemá požadované vzdělání. Tyto zjištěné skutečnosti nemají negativní vliv na kvalitu výuky.

Všechny hospitované hodiny sledované skupiny předmětů probíhaly v běžných třídách, odborná učebna pro výuku cizích jazyků není zřízena. Třídy jsou vybaveny standardním školním nábytkem, hygienickým zázemím, v nižších třídách i relaxačními koutky. Učebny 1.

stupně jsou podnětné, výzdoba vychází především z vlastních výtvarných prací žáků. Třídy druhého stupně mají různou estetickou úroveň. Učebny nižších ročníků jsou vybaveny novými tabelárními pomůckami, magnetickými tabulemi, popřípadě příručními knihovničkami. Ve většině tříd je k dispozici základní audiotechnika, nebo počítač s výukovými programy. Uvedené pomůcky byly v průběhu všech sledovaných hodin využívány dle potřeby. Pro výuku jazyků jsou všichni žáci vybaveni učebnicemi se schvalovací doložkou MŠMT ČR. Kabinetní sbírky učebních pomůcek jsou částečně zastaralé, nové jsou pořizovány dle finančních možností školy, přednostně se škola vybavuje ucelenými řadami učebnic. Mnohé materiály k výuce si vyučující připravují sami.

Psychohygienické zásady jsou dodržovány; v nižších ročnících vyučující účelně zařazují v průběhu hodin relaxační techniky, ve vyšších ročnících volí skladbu hodiny tak, aby se náročné a odpočinkové činnosti pravidelně střídaly.

Všechny hospitované hodiny byly připravené a promyšlené. Na počátku byl žákům jasně stanoven výukový cíl, většinou i struktura hodiny. Také v závěru si vyučující ponechali dostatečný časový prostor pro shrnutí probraného učiva a hodnocení průběhu vyučovací hodiny. Probírané učivo navazovalo na předchozí témata, zároveň se v průběhu výuky vytvářela souvztažnost k tématům následujícím. Metody a formy práce, které byly voleny se záměrem zajistit motivaci a aktivizaci žáků, vycházely z aktuálního složení třídy a z obsahu probíraného učiva. Ve třídě se spojenými ročníky probíhala diferencovaná práce uvnitř ročníků vzhledem k úrovni vědomostí a dovedností jednotlivých žáků. Ve sledovaných hodinách se frontální výuka rovnoměrně střídala se samostatnou a skupinovou prací (samostatná práce s učebnicí, střídání ústních a písemných cvičení). Jazykové vyučování vycházelo zejména z konkrétních příkladů, výukových textů i z praktické aplikace získávaných poznatků. Systematicky tak bylo rozvíjeno logické myšlení i jazykové citění a dovednosti žáků. Ve výuce cizích jazyků převládala cizojazyčná atmosféra, především v nižších ročnících byly zařazovány hravé a soutěživé prvky, vyučující dbali na správnou výslovnost i grafický projev žáků. Ve všech hodinách byly znalosti žáků ověřovány i formou samostatné práce s výukovým programem. I když byl dán dostatečný prostor pro vlastní konverzaci žáků, nebylo vyjádření souvislejších mluvených projevů, zejména ve vyšších ročnících, na žádoucí úrovni. Péče byla věnována žákům s vývojovými poruchami učení i prospěchově slabším. Pro talentované žáky (zejména v českém jazyce v ročnících 2. stupně) byly připraveny individuální úkoly. V hospitovaných hodinách byl vyučovací čas využit většinou efektivně s dostatečným prostorem pro procvičování a upevňování učiva.

Ačkolí ve všech vyučovacích hodinách usilovali vyučující aktivizovat žáky motivačními metodami jak vstupními (četba motivační ukázky, pohovor na téma vztahující se k probíranému učivu ap.), tak i průběžnými (okamžité většinou pozitivní hodnocení práce jednotlivců i skupin), byla aktivita žáků, zejména v ročnících 2. stupně, poměrně nízká.

Při zadávání samostatné školní práce a domácích úkolů byla respektována zásada přiměřenosti, všichni vyučující ověřovali pochopení zadávaných úkolů. Analýza chyb byla prováděna vždy bezprostředně po ukončení ústního či písemného žákovského projevu. Při kontrole grafických prací bylo zjištěno, že úkoly a cvičení jsou vyučujícími pravidelně kontrolovány a hodnoceny, většinou jsou žáci důsledně vedeni k uvědomělé práci s chybou.

V oblasti interakce a komunikace byla pedagogy i žáky respektována dohodnutá pravidla jednání, ve vyučovacích hodinách byli žáci převážně slušní a ukáznění. Jejich komunikativní dovednosti byly v nižších ročnících velmi dobré, ve vyšších ročnících na průměrné úrovni. Komunikace vyučujících, především kvalita jejich vyjadřování, byla ve všech navštívených hodinách velmi dobrá.

K doplnění, rozšíření a prohloubení základního učiva je určen volitelný předmět literární

seminář, v němž se žáci učí především porozumět literatuře, divadlu, filmu i dalším uměleckým oborům.

Kvalita vzdělávání ve skupině jazyků je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina společensko-vědních předmětů (vlastivěda a dějepis)

Obsah učiva i časová dotace výuky vlastivědy i dějepisu je ve všech ročnících v souladu se zvolenými vzdělávacími programy. Vypracované tematické plány, s nimiž korespondují zápisy v třídních knihách, respektují závazné osnovy.

Každý z uvedených předmětů vyučuje pouze jedna vyučující - obě bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost však nemá zásadní negativní dopad na kvalitu výuky.

Výuka obou předmětů probíhala v běžných třídách. Ve vlastivědě pracovali žáci s nástěnnými mapami, atlasy, učebnicemi i výukovými programy (na PC). V dějepisu byly využívány učebnicové texty i kartografická zobrazení. K dispozici však nebyla nástěnná historická mapa k aktuálnímu učivu, ačkoli je součástí kabinetní sbírky. Ta dále obsahuje odbornou literaturu, výukové programy a dějepisné atlasy. Všichni žáci jsou pro oba předměty vybaveni učebnicemi se schvalovací doložkou MŠMT ČR.

Sledované hodiny byly kvalitně připraveny, měly jasný cíl a účelně strukturovaný obsah, který směřoval k pochopení vzájemných souvislostí a jevů v širším kontextu. Střídání forem práce (problémové otázky, práce s textem, vyhledávání, třídění informací a jejich zobecňování, orientace na mapě, práce s výukovými programy i vhodné zařazení odpočinkových činností) povzbuzovalo aktivitu žáků, podporovalo rozvoj jejich myšlení a směřovalo k vyjadřování vlastních názorů a formování postojů žáků. Učitelky vycházely z žákovských zkušeností a poznatků, vedly je k výstižnému i jazykově správnému vyjadřování. Vyučovací čas byl využit většinou efektivně, pouze v jedné vyučovací hodině byla určená doba na samostatnou práci žáků na úkor závěrečného shrnutí učiva.

Úvodní i průběžná motivace směřovala k zaujetí žáků pro daná témata i povzbuzení aktivity. Ta byla v hodinách vlastivědy vynikající, v dějepisu průměrná, stejně tak komunikativní dovednosti žáků. Komunikace a interpretace učiva vyučujícími byla na velmi dobré úrovni, pouze v hodině dějepisu se vyučující dopustila několika pojmových nepřesností. V hodnocení skupin i jednotlivců převažovala ústní forma, v nižších ročnících bylo uplatněno i vzájemné hodnocení žáků a sebehodnocení.

Ve všech sledovaných hodinách byla zaznamenána příznivá pracovní atmosféra, zejména v hodinách vlastivědy byl evidentní zájem žáků o předmět.

Kvalita vzdělávání ve skupině společensko-vědních předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina přírodovědných předmětů

Ve skupině přírodovědných předmětů se uskutečnily hospitace v předmětech přírodověda matematika, přírodopis, fyzika a chemie. Týdenní časová dotace vyučovacích hodin v uvedených předmětech odpovídá schválenému vzdělávacímu programu. Vyučující mají zpracované tematické plány, které jsou plněny a jsou v souladu s učebními osnovami. Při plánování učiva je zajištěna kontinuita výuky sledovaných předmětů a nedochází k obsahové duplicitě.

Ze sledovaných předmětů splňují odbornou a pedagogickou způsobilost pouze vyučující matematiky v 1. až 3. ročníku. Vyučující fyziky a matematiky na 2. stupni si v současné době

doplňuje vzdělání studiem na vysoké škole. Chemii a přírodopis na 2. stupni vyučuje jedna začínající učitelka bez odborné a pedagogické způsobilosti a bez jakýchkoli pedagogických zkušeností. V hodinách matematiky, přírodovědy a přírodopisu chybějící způsobilost neovlivňovala kvalitu výuky. Názornost a efektivitu výuky přírodovědných předmětů negativně ovlivňuje absence odborných učeben. Nejlépe je učebními pomůckami vybaven kabinet fyziky, využití chemických pomůcek - zejména chemikálií k chemickým pokusům - je limitováno chybějícím vzděláním vyučující. Žáci měli v hodinách schválené učebnice a pracovní sešity, které byly některými vyučujícími doplňovány novějšími rozmnoženými učebními texty.

Struktura hospitovaných hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Ne vždy však byly organizační pokyny i zadávané otázky žákům jasné a srozumitelné. Ve všech hodinách byl vyučujícími deklarován učební cíl a nové učivo navazovalo na předchozí znalosti žáků. Jeho výkladu vždy předcházelo opakování minulého učiva, zpravidla formou ústního frontálního zadávání otázek a úkolů, nebo individuální činnosti žáků u tabule. V matematice, chemii a v přírodopise byly voleny motivující a aktivizující formy procvičování a upevňování učiva (křížovky, hlavolamy). Vyučující při výkladu nového učiva využívali v rámci možností názorných učebních pomůcek (obrazů, modelů), demonstračních experimentů a učebnic. Během hospitovaných hodin střídali rozmanité vyučovací metody podporující pochopení souvislostí a jevů, vytváření systému poznatků a jejich aplikaci. Hlavním úkolem v hodinách matematiky bylo zvládnutí algoritmů numerického počítání s následnou aplikací do slovních úloh zaměřených na řešení úkolů z praktického života. Žáci měli dostatečný prostor pro vyjadřování svých názorů a využití alternativních způsobů řešení úloh. Učivo bylo vyučujícími interpretováno převážně věcně správně, jen ojediněle se vyskytly menší nepřesnosti v odborné terminologii a nepřipustné zjednodušování výkladu některých jevů.

V průběhu výuky bylo využíváno aktualizace učiva, zkušenosti žáků a mezipředmětových vztahů. Například v přírodovědě byly velmi efektivně a účinně začleněny do výkladu učiva vlastní poznatky žáků z ochrany životního prostředí, znalosti přírodních zajímavostí mikroregionu i rodinného prostředí. Ne vždy však byly průběžně vyhodnocovány výsledky učení žáků a prováděny jejich korekce. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti a při jejich řešení byla žákům poskytována adekvátní pomoc.

Spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli byla na dobré úrovni, žákům byl vytvářen prostor pro diskusi. Ne vždy však byly komunikativní schopnosti žáků cílevědomě rozvíjeny. Učitelé respektovali osobnost žáka, projevy nežádoucího chování žáků nebyly zaznamenány. U většiny žáků převládal pozitivní vztah k výuce sledovaných předmětů.

Ve sledované výuce byla pozitiva a negativa zastoupena rovnoměrně, celkově je kvalita vzdělávání ve skupině vybraných přírodovědných předmětů hodnocena jako průměrná.

Skupina výchov

Hospitace byly provedeny v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, dramatická výchova, hudební výchova, výtvarná výchova, praktické činnosti a volba povolání.

Časové dotace uvedených předmětů odpovídají v jednotlivých ročnících učebním plánům realizovaných vzdělávacích programů. Kontrolou zápisů v třídních knihách byl zjištěn soulad s osnovami. Vyučující se řídí zpracovanými tematickými plány, v nichž členění učiva odpovídá osnovám jednotlivých ročníků, je zajištěna návaznost, nedochází k obsahové duplicitě. V praktických činnostech si škola vybrala z osnov tematické celky, které může realizovat s ohledem na materiálové vybavení. Jako nevhodné se pak z tohoto pohledu jeví zařazení celku Práce s technickými materiály, kde škola nemá odpovídající prostorové a technické zajištění výuky především v oblasti bezpečnosti práce. Ve volitelném předmětu *volba povolání* je

částečně zapracován i tematický celek Svět práce z předmětu praktické činnosti. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd a standardu vzdělávání. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. V hospitovaných hodinách byl patrný individuální přístup k těmto žákům.

Výuka uvedených předmětů je (s výjimkou dramatické, výtvarné a hudební výchovy v prvním až třetím ročníku) zajištěna vyučujícími bez odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost však nemá negativní vliv na úroveň výuky.

Vyučovací hodiny probíhaly v běžných třídách, z nichž jedna je zařízena jako polo odborná učebna hudební výchovy. K výuce pracovních činností má škola k dispozici školní pozemek a cvičnou kuchyň. Kabinetní sbírky obsahují odpovídající množství učebních pomůcek, které jsou v rámci finančních možností obnovovány a doplňovány. Pro výuku občanské, rodinné a dramatické výchovy je využívána i literatura z učitelské a žakovské knihovny a materiály, které si vyučující připravují sami. Učebnice (všechny jsou v souladu se seznamem učebnic vydaným MŠMT ČR pro školní rok 2001/02) pro výuku občanské a rodinné výchovy jsou žákům zapůjčovány pouze ve vyučovacích hodinách.

Struktura navštívených hodin byla na prvním i druhém stupni pestrá. Členění hodin respektovalo individuální věkové zvláštnosti žáků i aktuální situaci ve třídě. Vyučující využívali různých forem organizace výuky, které byly přizpůsobeny obsahu učiva a výukovým cílům. Organizace výuky všech sledovaných hodin byla efektivní a umožňovala žákům úspěšnou seberealizaci. Teoretické poznání většinou vycházelo z vlastní praktické činnosti žáků. Vyučující průběžně poskytovali individuální pomoc potřebným žákům. Stanovené výukové cíle byly splněny.

V občanské a rodinné výchově se vyučující v úvodní části téměř vždy podařilo navodit přátelskou atmosféru, což se pak odráželo v otevřenosti žáků při diskusích k danému tématu. Zařazované skupinové práce a aktivní činnosti samotných žáků s využitím velkého množství materiálů přispívaly ke komplexnosti vnímání probíraného učiva. Důraz byl kladen na rovnováhu mezi rozumovou a citovou složku vzdělávacího působení. V závěru hodin však nebyly vždy jasně shrnuty nové poznatky.

Dramatická výchova je organizována v souladu se současným pojetím tohoto předmětu. Ve výuce byl kladen důraz na rozvoj osobnostních vztahů na základě sociálního učení. Potřebné zkušenosti získávali žáci prostřednictvím hry, měli dostatek prostoru pro uplatnění vlastní fantazie, vyjádření myšlenek a sdělování vlastních citových prožitků.

Pro výuku hudební výchovy byl k dispozici orffovský instrumentář, elektronické varhany, audiotechnika i dostatečné množství zpěvníků. Výuka byla zaměřena především na využití poznatků z teorie hudby v praktických činnostech. Méně pozornosti bylo věnováno rozvoji individuálních interpretačních schopností, a to jak vokálních, tak instrumentálních. Všichni žáci měli možnost sebeuplatnění ve sborových vokálních výstupech (vždy byl respektován přirozený rozsah dětského hlasu) a pohybových aktivitách, velmi dobrých výsledků dosahovali při aktivním poslechu.

Ve výtvarné výchově žáci pracovali velmi aktivně. Daná témata ztvárňovali stanovenými technikami po předchozím vysvětlení pracovních postupů a upozornění na možné chyby. Při realizaci úkolu převažovala dětská fantazie, která byla korigována vlastní výtvarnou činností (pracovními postupy) a výběrem velkého množství materiálů, které byly k dispozici. Průběžně byla žákům poskytována individuální rada a pomoc. V úvodní (motivační) části hodiny chybělo výraznější využití žakovských životních zkušeností a regionálních tradic. V závěru pak nebylo provedeno zhodnocení činnosti žáků a výsledků jejich práce.

V teoretických částech hodin praktických činností byla výuka promyšlená s využitím velkého

množství pomůcek a životních zkušeností žáků. Rovnoměrné střídání frontální i skupinové práce přispívalo k poměrně vysoké aktivitě žáků. V závěru byly jasně vymezeny nové poznatky. Při vlastních praktických činnostech, které probíhaly v běžné třídě, však nebyly dodržovány zásady bezpečnosti práce. Náradí i některé zpracovávané materiály byly nevhodné vzhledem k podmínkám, za kterých činnosti probíhaly. Žáci tak nemohli získat správné návyky a dovednosti. Vyučující průběžně poskytovala žákům radu i pomoc.

V navštívené hodině volitelného předmětu volba povolání bylo využito různých forem a metod práce s množstvím pomůcek. Žáci pracovali velmi aktivně, stanovený výukový cíl byl splněn. Vstupní motivace byla využívána při navození hlavního úkolu. Průběžná motivace během učebních činností plnila svou aktivizující funkci a byla diferencovaná s ohledem na schopnosti jednotlivých žáků. Vyučujícím se téměř vždy podařilo aktivizovat žáky k daným činnostem. Ve výuce bylo využíváno mezipředmětových vztahů i životních zkušeností žáků. Při vedení diskusí byly otázky srozumitelné, jednoznačné, zaměřené na aplikaci učiva do denního života.

Ve většině sledovaných hodin bylo dominantní průběžné vyhodnocování a z něj vycházející nenásilné korekce postojů a názorů žáků. Kontrola a hodnocení - převážně slovní - bylo ze strany vyučujících prováděno frontálně i ve fázi práce jednotlivců a skupin. Bylo informativní, objektivní, respektovalo osobnost žáka. V závěru hodin bylo většinou provedeno hodnocení výsledků žákovské práce, žáci byli vedeni i k sebehodnocení. Rovněž byly shrnuty nové teoretické poznatky.

Žáci, kteří vesměs projevíli pozitivní vztah k výuce, převážně respektovali v průběhu vyučování dohodnutá pravidla jednání, vzájemná komunikace byla založena na oboustranné důvěře, nežádoucí chování v hodinách se objevilo pouze ojediněle.

Kvalita vzdělávání ve skupině výchov je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Výuka sledovaných předmětů probíhá v souladu se schválenými vzdělávacími programy. Vyučující mají zpracované tematické plány, ty jsou konzultovány v metodických orgánech, zajišťují plynulý přechod mezi oběma zvolenými vzdělávacími programy. Ve všech sledovaných předmětech jsou plněny učební osnovy. Celkově je oblast plánování a přípravy na výuku hodnocena jako velmi dobrá.

Vyučující vybraných předmětů splňují pouze částečně podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, většinou však tato skutečnost nemá negativní vliv na kvalitu výuky. Materiální podmínky v oblasti vybavení pomůckami, které jsou postupně inovovány a doplňovány, a učebnicemi jsou velmi dobré. Prostorové podmínky jsou vzhledem k citelné absenci odborných učeben průměrné (nevyhovující je výuka tematického celku Práce s technickými materiály v běžné třídě). Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré - do výuky na 1. stupni jsou účelně zařazovány relaxační techniky, ve vyšších ročnících jsou většinou náročné a odpočinkové činnosti v rovnováze. Také skladbě vyučovacího dne je věnována patřičná pozornost, převažuje rovnoměrné střídání obtížných naukových předmětů s výchovami.

Organizace, formy a metody výuky převážně odpovídají vzdělávacím programům, nižší efektivita byla zjištěna v přírodovědných předmětech, které vyučují nekvalifikovaní začínající učitelé. Zde byly ojediněle zaznamenány i nepřesnosti v odborné interpretaci učiva. Celkově je oblast hodnocena jako velmi dobrá.

Oblasti motivace a hodnocení, komunikace a interakce jsou hodnoceny jako velmi dobré. Celkově lze konstatovat, že pozitiva převažují nad zjištěnými negativy, průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných skupinách předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Koncepční záměry školy vycházejí z reality, tj. z prostředí a podmínek, ve kterých škola funguje - špatná dopravní obslužnost obou obcí, znevýhodněné sociálně-kulturní prostředí, v němž se řada žáků nachází, i každoroční úbytek dětí. Na základě uvedených skutečností jsou stanoveny dlouhodobé záměry školy:

- udržet v obci školu i při trvale nízkém počtu žáků (průměr 14,6 žáků na třídu) - škole je každoročně udělována MŠMT ČR výjimka ze zákona,
- usnadnit žákům první třídy přechod z mateřské školy či znevýhodněného sociálně-kulturního prostředí do školy zařazením vzdělávacího programu Obecná škola v 1. až 5. ročníku,
- poskytnout všem žákům kvalitní základní vzdělání s důrazem na důslednou výchovu a individuální přístup,
- umožnit všem žákům vyplnit volný čas prací v nepovinných předmětech a zájmových útvarech organizovaných školou, a tím předcházet sociálně patologickým jevům.

Od uvedených koncepčních záměrů se odvíjí i každoroční plánování školního roku.

Celoroční plán práce na školní rok 2001/02 vychází z podrobné analýzy předešlého školního roku, a to ve všech oblastech činností školy. V každé oblasti jsou vytčena základní pozitiva, negativa, jejich příčiny a důsledky a srovnání s loňským stavem. Na základě takto provedeného rozboru jsou stanovena opatření a vytvořen návrh plánu pro další školní rok. Návrh je projednáván v metodických orgánech, nosné návrhy a připomínky jsou akceptovány, všem pracovníkům je tak umožněna účast na stanovení strategických cílů. Konečnou verzi plánu průkazně schvaluje pedagogická rada, je předložen zřizovateli i rodičovské veřejnosti.

Jednotlivé oblasti práce školy jsou v plánu detailně rozpracovány vždy s uvedením základního cíle. Vedle vzdělávání je největší pozornost věnována výchově. V kapitole *Výchovná práce školy* jsou rozpracovány konkrétní úkoly (celkový přístup k práci ve škole, prevence negativních jevů, plnění povinností a výchova k práci, mravní, estetická a ekologická výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu, společenské akce školy), které vyplynuly ze stabilně zvýšeného výskytu negativních jevů. Plán odpovídá stanovené koncepci a v průběhu roku je realizován.

Škola vyučuje podle dvou vzdělávacích programů. Pro 1. až 5. ročník byl zvolen vzhledem ke svému pojetí a z výše uvedených důvodů vzdělávací program Obecná škola (dále OcŠ), pro 6. až 9. ročník program Základní škola (dále ZŠ). Na základě této skutečnosti byly vytvořeny dva metodické orgány (plní specifické úkoly zaměřené na rozsah a kvalitu výuky), a to úsek OcŠ a úsek ZŠ. Vedoucí úseků, erudovaní pedagogové, jsou členy poradního orgánu vedení školy. Oba úseky úzce spolupracují, pozornost je zaměřena především na přechod žáků ze 3. do 4. a z 5. do 6. ročníku. Na základě této spolupráce jsou vypracovány i plány pro jednotlivé ročníky a předměty s ohledem na potřeby žáků a specifickou regionu a sestavována nabídka nepovinných předmětů a zájmových útvarů. Zájem žáků o nepovinné předměty (zájmová tělesná výchova pro žáky 1. až 3. a 6. až 9. ročníku), kroužkovou činnost (7 kroužků sportovního i naukového charakteru) i práci ve školním časopisu je poměrně velký. Pro žáky se specifickými poruchami učení vede škola předepsanou dokumentaci. Individuální plány těchto žáků i záznamy o pokroku každého dítěte jsou zpracovány kvalitně, reedukací, která probíhá v době mimo vyučování, vede učitelka s požadovaným vzděláním.

Běžný provoz školy vychází z organizace zakotvené v celoročním plánu s konkrétním uvedením povinností, zodpovědností a úkolů a z vlastního řádu školy, v němž jsou zakotvena pravidla fungování všech oblastí činností školy. Řád školy, určený pro žáky i pedagogické

pracovníky je zpracován v souladu s platnými právními předpisy.

Vzhledem k velikosti školy má ředitelka stanoveného jednoho zástupce. Kompetence obou členů vedení jsou v jednotlivých oblastech řízení školy stanoveny, vycházejí z úzké spolupráce a z osobnostních předpokladů pro jednotlivé činnosti. Širší vedení je složeno z vedoucích úseků OcŠ a ZŠ, výchovné poradkyně a vedoucí školní družiny. Jako poradní orgán je ustanovena pedagogická rada, která se schází v souladu s plánovanými termíny šestkrát ročně. Zápisy z porad (pedagogických i provozních) mají velmi dobrou vypovídací hodnotu; obsahují relevantní informace, jsou jasně strukturované s konkrétně formulovanými závěry. Tok informací je průběžný a ucelený. Rozhodnutí ředitelky jsou konkrétní, adresná a včasná. Operativní řízení je zajištěno každodenním kontaktem, informace uvnitř školy jsou tak předávány bezprostředně, rychle a úplně. Důležité informace publikované v měsíčním zpravodaji Okresního úřadu referátu školství v Bruntále (Informátor - vydává Středisko služby školám v Krnově) jsou k dispozici všem zaměstnancům školy. Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům, ochrana osobních dat je náležitě zajištěna.

Pro zlepšení spolupráce mezi učiteli a žáky byla v loňském školním roce ustavena tzv. Dětská sněmovna. Zde pod vedením ředitelky školy a za účasti školní preventivní (zajišťuje výstupy) přenášejí volení zástupci tříd náměty a připomínky žáků k výuce i provozu školy. Závěry z jednání jsou diskutovány na pedagogické radě a dle možností využívány pro další práci školy. Názory a problémy mohou žáci sdělovat také prostřednictvím schránky důvěry. Odpovědi na všeobecné dotazy jsou vyvěšovány na informační tabuli, problémy jednotlivců jsou řešeny individuálně.

Škola vždy poskytuje zákonným zástupcům žáků včas a úplně potřebné informace o prospěchu a chování jejich dětí prostřednictvím deníčků (1. - 4. ročník), žákovských knížek (jejich kontrolou byla zjištěna dostatečná frekvence známek v hospitovaných předmětech), třídních schůzek a konzultací, které jsou organizovány čtyřikrát v průběhu školního roku (jejich náplň vychází z celoročního plánu školy), i prostřednictvím individuálních rodičovských návštěv školy dle potřeby. Spolupráce velké části rodin se školou je však dle vyjádření vedení školy velmi problematická, mnoho z nich neprojevuje velký zájem o školní práci svých dětí (např. nabídka rodičům účastnit se přímo vyučovacího procesu je stále využívána minimálně). Bližší kontakt mezi školou a rodiči zajišťuje neoficiálně ustanovené Sdružení rodičů a přátel dětí (dále SRPD), které poskytuje škole pomoc především v oblasti finančního a organizačního zabezpečení školních akcí. Také prezentace školy na veřejnosti je příkladná. Vedle společenských akcí školy (slavnostní zahájení a ukončení školního roku, vítání žáků první třídy ap.) pořádá škola ve spolupráci se SRPD a obcí školní ples, divadelní představení pro veřejnost, vánoční výstavu, Dětské olympijské hry a vydává školní časopis AMOS. Pro žáky organizuje exkurze, besedy se starosty obcí a Policií ČR ap. Důležité informace o škole jsou vyvěšovány na vývěškách obou obecních úřadů, místní mateřské škole a dalších frekventovaných místech. Spolupráce školy se zřizovatelem i dalších obcí, jejichž děti školu navštěvují, je dle vyjádření ředitelky školy na velmi dobré úrovni.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/01 má velmi dobrou vypovídací hodnotu. Je zpracovaná v souladu s platnými právními předpisy a její obsah není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi. Informace, které jsou v ní podávány, jsou analyzovány, výsledky analýz jednotlivých oblastí jsou shrnuty v závěru. Výroční zpráva tak slouží škole jako jeden ze zdrojů sebehodnocení.

Rozhodnutí ředitelky jsou jednoznačná, konkrétní a adresná. Vedení školy reaguje na podněty pracovníků školy, aktivně spolupracuje s dalšími školami a školskými zařízeními, s orgány státní správy (např. v souvislosti s negativními jevy s kurátorkou, Policií ČR, OkÚ od. Péče o rodinu ap.) i samosprávou.

Ředitelka školy i její zástupkyně svým postojem k problémům, uměním naslouchat a porozumět i vsřícným přístupem k pracovníkům školy vytvářejí příznivou atmosféru pro práci pedagogického sboru i provozních zaměstnanců školy. Řízení chodu školy podporované kvalitní oboustrannou informovaností navazuje na plánování a důslednou kontrolu jednotlivých činností. Ve své práci s pedagogickým sborem se ředitelka školy, která je zároveň externím pracovníkem PdF OU na katedře primární pedagogiky a alternativního vzdělávání, cíleně zaměřuje na další vzdělávání svých učitelů. Dle potřeby školy vysílá pedagogy na vzdělávací akce pořádané Střediskem služeb školám v Krnově (92 % pedagogů školy), z nichž má zajištěnou zpětnou vazbu (sdělování poznatků, diskuse), sama provádí vzdělávání v oblasti komunikativních dovedností a celkového osobnostního rozvoje učitelů, podporuje sebevzdělávání nákupem odborné literatury i prostřednictvím pedagogické knihovny v Bruntále a společně s určenými uvádějícími učiteli vede a sleduje začínající učitele a učitele bez odborné a pedagogické způsobilosti. Ti se průběžně vzdělávají prostřednictvím doporučené literatury, jsou povinni absolvovat předepsané náslechy (včetně rozborů), v jejich hodinách jsou pravidelně prováděny hospitace (u začínající učitelky bez požadovaného vzdělání ve všech hodinách přidělených předmětů).

Písemnou formou jsou stanoveny požadavky na přidělování nenárokových složek platu zaměstnanců, kritéria jsou veřejně známa. Všichni zaměstnanci jsou s nimi prokazatelně seznámeni.

Vedení školy má vytvořený systém vnitřní kontroly. Termíny a náplň kontrol (ta zahrnuje celou oblast provozu školy) vyplývají z celoročního plánu práce školy. Kontrola výchovně-vzdělávací práce školy spočívá především v pravidelné kontrole pedagogické dokumentace, průběžné kontrole dodržování učebních osnov v jednotlivých předmětech a v hospitační činnosti. Z hospitační činnosti, kterou provádějí oba členové vedení školy, jsou pořizeny zápisy, v nichž je uveden průběh hospitované hodiny, klady, nedostatky, popřípadě doporučení pro další práci pedagoga. Výsledky hospitací jsou s vyučujícími bezprostředně konzultovány. Úkoly uložené provozním zaměstnancům jsou kontrolovány průběžně. Nedostatky jsou ihned projednávány. K nápravě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření, výsledky kontrol, s nimiž jsou zaměstnanci pravidelně seznamováni na pracovních a provozních poradách, jsou v souhrnu analyzovány. K závěrům z kontrol státní správy a samosprávy jsou přijímána opatření. Vedení školy využívá evaluační nástroje pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků žáků formou ředitelských prověrek ve vybraných předmětech.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Plánování je pojato jako ucelený systém plánů včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy, vychází z analýzy současného stavu, jeho rozsah a účelnost odpovídá velikosti a podmínkám školy. Na plánování se podílejí všichni pracovníci školy. Vzhledem k uvedeným skutečnostem je oblast plánování hodnocena jako vynikající.

V oblasti organizování jsou vymezeny kompetence pracovníků, na jednotlivce jsou delegovány příslušné pravomoci. Tok informací je oboustranný, plynulý a ucelený. Informovanost žáků i rodičů je pravidelná, zpětná vazba mezi učiteli a žáky je náležitě zajištěna. Také prezentace školy na veřejnosti je příkladná. Celkově je oblast organizování hodnocena jako vynikající.

Škola vytváří podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy všech pracovníků, písemně zpracovaná kritéria pro jejich hodnocení jsou veřejně známa. Prioritou v této oblasti je další vzdělávání pedagogů, individuální péče je věnována začínajícím a nekvalifikovaným

učitelům. Vedení a motivování pracovníků je systematické a efektivní, má vynikající úroveň.

Kontrolní mechanismy jsou funkční, výsledky kontrol jsou analyzovány, je využíváno evaluačních nástrojů pro sledování práce pedagogů i hodnocení úrovně výsledků učení žáků. Oblast je hodnocena jako vynikající.

V souhrnu jsou podmínky vzdělávání hodnoceny jako vynikající.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Prevence sociálně patologických jevů

Škola se v dané oblasti řídí Metodickým pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení a Pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.

K řešení dané problematiky vypracoval školní metodik prevence Minimální preventivní program, který vychází z vyhodnocení zkušeností z minulého školního roku. Jsou zde jasně vytyčeny postupné cíle a konkrétní úkoly v jednotlivých oblastech. Tento dokument byl schválen vedením školy, projednán na pedagogické radě a přijat a realizován všemi zaměstnanci. Akce v něm uvedené mají jednak cyklický charakter se zaměřením na jednotlivé věkové skupiny žáků, nebo se jedná o jednorázové akce. Problematika prevence sociálně patologických jevů je zahrnuta i do učiva jednotlivých předmětů příslušných ročníků.

Součástí prevence je i využívání volného času žáků širokou nabídkou zájmových útvarů nepovinných předmětů a velkým množstvím jednorázových akcí v průběhu školního roku.

V posledních dvou letech musela škola řešit celou řadu případů záškoláctví, užívání alkoholu, kouření a náznaků šikany. Kontrolou povinné dokumentace bylo zjištěno, že škola se danou problematikou pravidelně zabývá a aktivně vystupuje ve vyhledávání problémových žáků a spolupracuje s celou řadou subjektů. Spolupráce s rodiči zmíněných problémových žáků je však, vzhledem k jejich nezájmu o vzájemný kontakt se školou, pouze na průměrné úrovni.

Škola se problematikou zabývá a přijatý systém je funkční.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 písm. a) až k) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zahajovací výkaz školy,
- organizace školy na školní rok 2001/02,
- plán práce školy na školní rok 2001/02,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/01
- časově tematické plány sledovaných předmětů,
- záznamy vedení školy z hospitací,
- minimální preventivní program,
- podklady k negativním jevům,
- grafické práce žáků,

- podklady o zjištěných skutečnostech a hospitační záznamy inspektorů.

ZÁVĚR

Od předchozí inspekce, která proběhla v březnu 1999, došlo k následujícím změnám:

- byla organizace výuky sladěna se zákonnou normou,
- vedení školy společně s metodickými orgány detailně propracovalo návaznost zvolených vzdělávacích programů, pomocí evaluačních nástrojů je průběžně sledována kvalita práce pedagogů a hodnocena úroveň výsledků učení žáků,
- došlo k výraznému pokroku v oblasti pedagogické práce učitelů,
- škola se aktivně zabývá negativními jevy v chování žáků a využívá všech dostupných možností k jejich prevenci.

Na základě zjištěných a uvedených skutečností vykazuje škola ve vybraných skupinách předmětů velmi dobrou úroveň vzdělávání, podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vynikající.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Olga Grossmannová	Olga Grossmannová
Členové týmu	Mgr. Jiří Slavičinský	Jiří Slavičinský
	Mgr. Ivan Tuček	Ivan Tuček

V Bruntále dne 29. dubna 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. dubna 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

PhDr. Renata Mecnerová

Renata Mecnerová

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy KÚ MS kraje	2002-05-14	141 250/02-11011
Zřizovatel: Obec Razová, OÚ 79364Razová 351	2002-05-14	141 249/02-11011

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány